https://doi.org/10.59295/crs2024.47 CZU: 343.85:343.54

UNELE ASPECTE ALE PREVENIRII INFRACȚIUNILOR CONTRA FAMILIEI ȘI MINORILOR[51]

SOME ASPECTS REGARDING PREVENTION OF CRIMES AGAINST FAMILY AND MINORS

Anatolie FAIGHER, ***doctor în drept, conferențiar universitar***,
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
al Universității de Stat din Moldova,
e-mail: faigher@rambler.ru
ORCID: 0009-0005-4545-1360

Violeta GRAUR, ***magistru în drept***,
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice
al Universității de Stat din Moldova,
e-mail: graurva@gmail.com
ORCID: 0009-0002-9984-3616

Summary

The criminal law aims to defend against crimes, the person, his/her rights and freedoms, property, environment, constitutional order, sovereignty, independence and territorial integrity of the Republic of Moldova, peace and security of mankind, as well as the entire order of law. In order to achieve the purpose of the criminal law, the protection of the family and minors, who are part of society, takes place.

The importance of studying this subject lies in the fact that the family and minors, first of all, are a cell of society, which must be protected from possible crimes, children being the continuity of humanity. Secondly, they are vulnerable and easily exposed to being a victim of, or even a party to, a crime. Thirdly, healthy and beneficial principles and values of a member of society are learned in the family, so it follows that the family is an instrument of a better future.

Last but not least, the protection of the family and minors is crucial for the well-being and development of a healthy society. Protecting minors from abuse, neglect and exploitation is essential for ensuring a happy childhood and for forming responsible and balanced adults in the future.

Keywords: *family, minor, society, crime, abuse, protection, criminal.*

Introducere:

Pe parcursul evoluției sale, civilizația umană a parcurs o gamă largă de etape în evoluția fenomenului criminalității, dar și a măsurilor de apărare a societății cu scop de a stopa, diminua sau preveni unul dintre acele flageluri care, pe parcursul timpului, au avut drept rezultat numeroase prejudicii atât umane, cât și materiale.

Doar prin invocarea *de iure* a legilor și a sancțiunilor pentru delicte, nu se reușește contracararea criminalității. Se impune stabilirea unui aparat eficient, bine pregătit profesional și dotat atât cu resurse umane, cât și din punct de vedere tehnic, care ar fi apt să aplice *in concreto* cadrul legal faptelor prejudiciabile.

Combaterea și diminuarea criminalității pot fi realizate doar în condițiile în care sunt întreprinse cumulativ inițiative legislative și măsuri de ordin social, economic, politic care să permită contracararea cauzelor și condițiilor infracționalității, asigurînd intervenția operativă a organelor specializate, cu atribuții în domeniu.

În lupta împotriva criminalității un loc aparte îl ocupă normele juridico-penale, care, în totalitatea lor, formează o ramură distinctă în cadrul sistemului de drept. Dreptul penal reprezintă instrumentul prin care se apără valorile sociale împotriva faptelor periculoase. Acesta este o totalitate de norme juridice, care califică care anume fapte prejudiciabile constituie infracțiuni, condițiile răspunderii penale, pedepsele și alte măsuri ce urmează a fi aplicate sau luate de către instanțele judecătorești în cazul persoanelor care au săvârșit infracțiuni, în scopul apărării celor mai importante valori sociale [11, p.9].

[51] Articolul este elaborat în cadrul subprogramului 01.05.01 **Securitatea națională a Republicii Moldova în contextul aderării la Uniunea Europeană: abordări juridice, politologice și sociologice,** realizat de Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al Universității de Stat din Moldova.

De-a lungul timpului, ocrotirea familiei și a minorilor a fost un subiect de rezonanță în societate, datorită rolului acestora. Mai exact, minorii au un rol vital în societate și contribuie în diverse moduri la progresul și dezvoltarea acesteia, prin următoarele deziderate-componente:

1. Minorii de azi sunt maturii de mîiine, pe umerii cărora stă sarcina de a contribui în diverse domenii ale vieții sociale, economice și culturale;
2. Sistemului de învățământ este orientat pentru și spre minori, care sunt principali beneficiari, pregătiți pentru a deveni maturi activi și informați.
3. Perspective proaspete și idei inovatoare în societate sunt generate de minorii de azi, contribuind la rezolvarea problemelor și la promovarea progresului în diverse domenii.
4. Prin implicarea în activități de voluntariat și acțiuni comunitare, minorii contribuie la îmbunătățirea calității vieții în comunitatea lor.
5. Minorii au drepturi și sunt purtători ai unor valori importante, cum ar fi toleranța, diversitatea și egalitatea.

Familia are un rol central în societate și este considerată celula de bază a acesteia. Relevanța și rolului familiei în societate se manifestă prin:

1. Socializarea și educația: familia este prima și cea mai importantă instituție pentru socializarea copiilor. Unde se însușesc valori, norme, și obiceiuri sociale care îi pregătesc pentru integrarea în societate;

2. Asistența emoțională și afectivă – ori anume familia oferă un mediu sigur și iubitor în care membrii săi se pot dezvolta emoțional și afectiv. Relațiile strânse dintre membrii familiei contribuie la bunăstarea emoțională a fiecăruia;

3. Securitatea și protecție: aceasta include protecția împotriva pericolelor fizice-psihice, dar și încurajarea unui mediu în care membrii săi se simt în siguranță să-și exprime gândurile și sentimentele;

4. Familia joacă un rol crucial în transmiterea valorilor, tradițiilor și culturii unei comunități sau grup etnic de la o generație la alta. Aceasta contribuie la menținerea identității culturale și coeziunii sociale.

Reglementări internaționale privind ocrotirea familiei și a minorilor

În secolul XXI, caracterizat de fenomenul de globalizarea, este necesară coordonarea eforturilor tuturor națiunilor civilizate pentru realizarea celor mai înalte interese ale comunității internaționale, inclusiv protecția familiilor și minorilor. Republica Moldova este parte a relațiilor de drept internațional și, prin urmare, este parte la numeroase tratate și acorduri internaționale bilaterale și multilaterale în acest sens. Primul pas al comunității internaționale într-o serie de documente în sensul asigurării protecției familiei și minorului a fost textul Declarației de la Geneva din 1924 privind Drepturile Copilului.

Documentul original din 1923 conținea următoarele prevederi: - "... Copiii trebuie să fie dotați cu resursele necesare dezvoltării materiale şi psihice normale. Copiii flămânzi trebuie hrăniți, copiii bolnavi trebuie îngrijiți, copiii retrași trebuie ajutați, copiii delincvenți trebuie reabilitați, orfanii și văduvele trebuie protejați. În cazuri de pericol, copilul trebuie să primească tratament primar. Copiii trebuie să își poată câștiga existența și trebuie să fie protejați de orice exploatare" [4]. Declarația relevantă a fost înaintată de Uniunea Internațională „Salvați Copiii" la Geneva la 23 februarie 1923 și aprobată ulterior de Adunarea Generală a Ligii Națiunilor la 26 noiembrie 1924 sub titlul „Carta bunăstării copilului". Acestea reprezentau linii directoare pe care țările trebuiau să le urmeze.

Reglementări importantă care vizează în mod special protejarea familiei și a instituției minorilor este Declarația Universală a Drepturilor Omului, care a fost adoptată și promulgată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite (New York) prin rezoluția 217 A (III) din 10 decembrie 1948 (ratificată prin Hotărârea nr. 217-XII a Parlamentului Republicii Moldova din 28 iulie 1990). Conform acesteia: "... de la vârsta căsătoriei, bărbații și femeile au dreptul de a se căsători și de a-și crea o familie, fără restricții de rasă, cetățenie sau religie. Căsătoria poate fi încheiată numai cu acordul liber și neîngrădit al viitorului soț. Familia este un element natural și fundamental al societății și are dreptul la protecție față de societate și de stat. Mamele și copiii au dreptul la asistență și protecție specială. Toți copiii beneficiază de aceeași protecție socială, indiferent dacă sunt născuți în căsătorie sau în afara căsătoriei. Nimeni nu poate fi supus torturii, pedepselor sau tratamentelor crude, inumane sau degradante" [3].

Prevederi similare se regăsesc în textul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950 (Hotărârea nr. 1298-XIII a Parlamentului Republicii Moldova din 24 iulie 1997).

Prevederile referitoare la protecția copiilor cuprinse în Declarația Universală a Drepturilor Omului au stat la baza elaborării Declarației din 1959 a Drepturilor Copilului. Prin urmare, conform Declarației Drepturilor Copilului din 1959 – " ... copiii sunt ființe umane cărora trebuie să li se acorde o protecție specială prin lege sau prin alte mijloace și cărora, în condiții de libertate și demnitate, trebuie să se bucure și să li se asigure

oportunități și condiții favorabile care le permit să se dezvolte într-o manieră fizică, intelectuală și socială sănătoasă." [5].

Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor a fost adoptată la New York în 1979. În conformitate cu articolul 7 din Convenție, statele părți vor elimina discriminarea împotriva femeilor în viața politică și publică națională și, în special, să asigure egalitatea femeilor cu bărbații : dreptul de a vota la toate alegerile și referendumurile publice și de a fi ales în toate organele alese; dreptul de a participa la formularea și implementarea politicii naționale, de a ocupa funcții publice și de a exercita toate funcțiile publice la toate nivelurile de guvernare; dreptul de a participa la organizații și organisme neguvernamentale active în viața publică și politică a țării [6].

La 20 noiembrie 1989, Adunarea Generală a Națiunilor Unite de la New York a adoptat Convenția Internațională cu privire la Drepturile Copilului, care a intrat în vigoare la 20 septembrie 1990. Republica Moldova a aderat la această Convenție prin Hotărârea Parlamentului nr. 408-XII din 12 decembrie 1990 (în vigoare la 25 februarie 1993). De exemplu, art. 5 prevede: -"Statele părți vor respecta responsabilitățile, drepturile şi îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului sau, după caz şi conform tradiției locale, membrilor familiei lărgite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea şi orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta Convenţie [7, art. 5]."

Un pas important spre prevenirea și combaterea exploatării și abuzului sexual asupra copiilor a fost aderarea Republicii Moldova la Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, semnată la Lanzarote la 25 octombrie 2007. Republica Moldova a ratificat convenția prin Legea nr.263 din 19 decembrie 2011 și a intrat în vigoare la 1 iulie 2012. Această convenție stabilește următoarele obiective de bază:

- prevenirea și combaterea exploatării și abuzului sexual asupra copiilor.
- protejarea drepturilor copiilor victime ale exploatării și abuzului sexual.
- promovarea cooperării naționale și internaționale împotriva exploatării și abuzului sexual asupra copiilor [8].

Infracțiunile contra familiei și minorilor – cadrul legal național:

Codul Penal al Republicii Moldova joacă un rol deosebit în sistemul actelor normative privind protecția familiilor și minorilor, iar capitolul VII al Părții speciale, intitulat "Infracțiuni contra familiei și minorilor" prevede următoarele infracțiuni (repartizate în două grupe):

1. Infracțiuni contra familiei:
- Incestul;
- Violența în familie;
- Abuzul părinţilor şi altor persoane la adopţia copiilor;
- Exercitarea necorespunzătoare a obligațiilor părintești;

2. Infracțiuni contra minorilor:
- Traficul de copii;
- Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de copii
- Scoaterea ilegală a copiilor din țară;
- Atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale;
- Pornografia infantilă;
- Recurgerea la prostituția practicată de un copil;
- Atragerea minorilor la consumul ilegal de substanțe stupefiante, psihotrope și/sau de alte substanțe cu efecte similare [2, art.201-209].

A. Borodac definește infracțiunile contra familiei și minorilor ca acțiunile sau inacțiunile prejudiciabile descrise de legea penală care atentează la temelia relațiilor familiale și la dezvoltarea fizică, intelectuală, morală, spirituală și sănătoasă normală a minorilor săvârșite cu intenție directă [12, pag. 218].

Obiectul juridic generic al infracțiunilor contra familiei si minorilor sunt relațiile sociale privind conviețuirea în familie și dezvoltarea armonioasă minorilor. Familia reprezintă o realitate socială în care se realizează o comunitate vie între soți, părinți și copii, iar uneori chiar și alte persoane. Familia este și o realitate biologică în sensul că reproducerea se realizează prin legătura biologică dintre bărbați și femei. În acest sens, familia este și o reflecție juridică, întrucât cele mai importante relații sunt regelementate de norme legale obiect al cărora este familia.

Fiecare infracțiune din capitolul analizat are un obiect juridic special, constând în relații sociale vizînd:

1) Protecția familiei în sens larg, incluzând toate atributele acesteia: stabilitate, moralitate, obligațiile reciproce în familie etc.

2) Protecția minorilor prin prisma dezvoltării lor psihice, sociale și morale, protecția de orice formă de abuz etc.

Unele infracțiuni din cadrul capitolului analizat dispun de obiectul material. Acesta se referă la structurile materiale însuflețite sau neînsuflețite (obiecte, bunuri, victime etc.) asupra cărora făptuitorul influențează direct și prin care este afectat obiectul juridic al infracțiunii.

Astfel, drept obiect material poate fi corpul fizic al persoanei în cazul următoarelor infracțiuni: incestul, violența în familie, abuzul părinților și altor persoane la adopția copiilor, traficul de copii, atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale.

Latura obiectivă al acestor infracțiuni se realizează preponderent prin comportament activ, adică prin acțiune. Infracțiunile de violență în familie se pot săvârși atât prin acțiune, cât și prin inacțiune.

Majoritatea au o componență de bază formală, iar în cazul violenței în familie – componență materială.

Latura subiectivă se caracterizează prin vinovăție din intenție directă sau indirectă.

In cazul unor infracțiuni, scopul este un element obligatoriu. De exemplu, în cazul infracțiunii traficul de copii, scopul poate fi: practicarea cerșetoriei, prelevării organelor, exploatarea prin muncă, exploatarea sexuală, folosirea în activitatea criminal etc.

Subiectul, în majoritatea cazurilor, este persoana fizică, responsabilă, care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani. Însă, în cadrul unor infracțiuni, precum "Atragerea minorilor la activitate criminal sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale" – persoana trebuie să atingă vârsta de 18 ani la momentul comiterii infracțiunii.

În cadrul unor componențe de infracțiuni, subiectul are calități speciale, precum: rudă pe linie dreaptă până la gradul trei inclusiv, rudă pe linie colaterală – în cazil infracțiunii prevăzute la art. 201 CP RM etc.

Măsuri de prevenire a infracțiunilor contra familiei și minorilor

Atât societatea, cât şi statul nu poate proteja persoana de fenomenul infracțional fără asigurarea unei baze solide de prevenire a acestuia. Încă Cesare Beccaria spunea: „Este mai bine să previi crima decât să pedepsești pentru comiterea ei. Acesta este obiectivul oricărei legislații, care, în esență, constituie arta de a conduce oamenii spre cea mai mare fericire sau poate spre cea mai mică nefericire" [14, pag. 230].

Prevenirea criminalității este un termen extensibil, care, în sensul cel mai larg, înglobează un evantai foarte larg de activități, care regrupează acțiunile poliției, ale procuraturii şi închisorilor, de asemeni aspecte ale activității sociale. Altfel spus, prevenirea criminalității cuprinde o gamă largă de diverse intervenții asupra cauzelor şi condițiilor criminalității, factoriilor care contribuie la formarea personalității şi a comportamentului infracțional [13, pag. 440-441].

Prevenirea săvârșirii infracțiunilor contra familiei și minorilor mai reprezintă și activitatea menită să reducă numărul de infracțiuni şi a pericolului lor social, prin eliminarea, reducerea sau neutralizarea cauzelor şi circumstanțelor infracțiunilor.

Reieşind din cele expuse, constatăm că prevenirea infracțiunilor comise împotriva familiei şi minorilor presupune influenta sistematică cu caracter preventiv asupra unor persoane care duc un mod de viață antisocial în familie şi în afara acesteia, încălcând ordinea de drept în legătură cu incapacitatea de a-şi petrece timpul său liber într-un mod util.

Marea majoritate a societății, datorită capacității lor morale și stilului de viață sănătos, încalcă rareori interdicțiile legii penale. Deși pentru aceste persoane, prevenirea generală are impact în orice caz, indiferent de măsurile aplicate, mai ales dacă prevenirea servește o funcție educațională și se concentrează pe formarea culturii juridice, nu trebuie luate măsuri de precauție.

Explicația este una simplă - o parte semnificativă a populației cântărește consecințele favorabile și nefavorabile care ar rezulta din acea acțiune. Sunt convinși că pedepsele penale pentru infracțiunile săvârșite sunt extrem de severe și cred că soluționarea ilegală a litigiilor, inclusiv utilizarea forței împotriva victimelor, este extrem de prejudiciabilă, inadecvată și imposibilă. După cum sa menționat deja, aceștia comit infracțiuni nu din cauza capacității morale sau a unui stil de viață sănătos, ci din cauza fricii de pedeapsă. Conceptul general de prevenire a criminalității în dreptul penal se bazează pe această recunoaștere a motivelor comportamentului uman. Esența sa constă în faptul că pedepsirea infractorilor creează o barieră psihologică în mintea celorlalți, făcându-i incapabili să recunoască intențiile criminale chiar dacă acestea există.

Esența prevenirii criminalității în general împotriva membrilor familiei și a minorilor este, în primul rând, de a nu admite sau de a preveni săvârșirea de infracțiuni și, la fel de important, de a se asigura că persoana respectivă nu este victima diferitelor fapte penale.

Dezvoltarea cu succes a măsurilor de prevenire a infracțiunilor împotriva familiilor și minorilor este posibilă numai dacă sunt cunoscute motivele personale și circumstanțele externe care au condus la comiterea acestor infracțiuni.

Categoriile de măsuri de bază pentru prevenirea infracțiunilor comune împotriva familiilor și minorilor includ de obicei: asigurarea populației cu activități, consolidarea controalelor socio-juridice, care înseamnă organizarea și dirijarea activităților umane în baza prevederilor legale a căror încălcare dă naștere la răspundere civilă, disciplinară, necontractilă și penală. Achitarea la timp a salariilor, pensiilor și a altor beneficii materiale financiare sau juridice. Pentru a asigura un nivel minim de supraviețuire conform realității cotidiene. Promovarea și dezvoltarea educației, culturii și moravurilor naționale.

Îmbunătățirea condițiilor materiale și de viață ale familiilor care cresc copii minori joacă un rol important în prevenirea generală a infracțiunilor împotriva familiilor și minorilor. După cum se știe, economia, ca bază a existenței societății, poate influența toate procesele care au loc în societate. Așadar, una dintre direcțiile principale de prevenire a infracțiunilor împotriva familiilor și minorilor este stabilizarea proceselor economice, pentru depășirea crizei grave în care se află Republica Moldova și pentru întărirea industriei interne și a producției agricole.

Creșterea nivelului de trai al familiilor înseamnă și îmbunătățirea condițiilor de viață ale acestora. Efectele anti-criminalitate ale mass-media, care pot avea un impact pozitiv asupra mediului familial, trebuie de asemenea maximizate. Rezultatele activităților surselor media vor ajuta la depășirea răcirii relațiilor în unele familii, la consolidarea legăturilor familiale și sociale, la crearea condițiilor pentru formarea opiniei publice unilaterale cu privire la problemele vieții de familie, la depășirea conflictelor. Ca urmare, în cadrul familiei se creează un microclimat normal, care poate împiedica membrii să comită infracțiuni.

Lupta împotriva consumului abuziv de alcool și droguri este un aspect foarte important al prevenirii infracționalității în general, și mai ales împotriva familiilor și minorilor, întrucât consumul excesiv al acestora duce la pierderea autocontrolului. În același timp, trebuie avut în vedere faptul că în momente diferite și în țări diferite s-au făcut încercări de control și restricționare a vânzării băuturilor alcoolice.

Educația juridică contribuie la dezvoltarea capacității de a alege acțiuni adecvate în funcție de diferitele situații care apar. Cunoștințele juridice reflectă esența și scopul normelor juridice, educă obiceiul de a respecta legea și antrenează credințe și abilități care respectă legea. În acest sens, susținem necesitatea dezvoltării și implementării unui sistem de educație legal pentru tinerele generații în cadrul programelor educaționale ale școlilor și altor instituții de învățământ.

Un rol important în prevenirea infracțiunilor împotriva familiilor și minorilor îl reprezintă dezvoltarea și organizarea unei culturi sănătoase a timpului liber. Este necesar să se elimine treptat tradiția proastă de a combina odihna cu băutura.

Nivel scăzut de educație parentală, lipsă de informare privind drepturile copilului, protecție, metode alternative de îngrijire și educație a copilului, competență limitată a profesioniștilor în domeniul îngrijirii copilului într-un climat pozitiv și armonios, cultura națională privind creșterea copilului. Acceptarea bătăilor ca mijloc de disciplinare și corectare a comportamentului problematic prin pedepse și critici, prejudecăți și discriminare în școli și comunități de copii din grupurile marginalizate, sunt dăunătoare dezvoltării copiilor și conduc la încălcări grave ale drepturilor copilului. Expunerea copiilor la violență domestică încalcă reglementările actuale și are implicații grave pentru bunăstarea copiilor, dezvoltarea personală și interacțiunile sociale din copilărie până la maturitate. Violența în mediul familial afectează copiii sub formă de anxietate, depresie, comportament agresiv, tulburări de atașament, regresie comportamentală și de dezvoltare, criminalitate, abandon școlar, abuz de alcool și consum de droguri.

În mod similar, susținerea implementării unor proiecte în domeniul prevenirii infracțiunilor împotriva familiilor și minorilor, al căror scop este formarea profesională a profesioniștilor care activează în acest domeniu, precum și formarea specialiștilor în cazuri de violență.

În ceea ce privește violența sexuală în familie, trebuie menționat că una dintre măsurile preventive este educația sexuală a tinerilor din familie. Organizarea acestor măsuri include desfășurarea de cursuri speciale pentru copii, inclusiv cursuri de educație sexuală și interviuri cu părinții. Aceasta presupune publicarea unei literaturi de specialitate care dezvăluie metode și tehnici speciale de pedagogie la nivel științific.

Campaniile regionale, naționale și internaționale împotriva violenței în familie pot avea un loc la fel de important în sistemul de măsuri de prevenire a infracțiunilor împotriva familiilor și minorilor. Aceste întâlniri vor include reprezentanți ai forțelor de ordine, psihologi, sociologi și criminologi, inclusiv tineri și femei care vor beneficia de recomandări cu privire la importanța stabilirii regulilor și limitelor. Fetele ar fi informate că violența între cupluri începe treptat, începând cu violența socială (izolarea de familie și prieteni, interzicerea frecventării orelor de școală), violența psihologică (ne întâmpinarea nevoilor morale și spirituale), avertizate că aceasta poate apărea sub formă de interdicții sau restricții asupra resurselor economice (interzicerea activității profesionale și a obținerii propriilor venituri pentru a crea dependență de atacator), violența sexuală, violența psihologică sau verbală și, în cea mai gravă formă, violența fizică.

Concluzii

Asigurarea aplicării corecte a normelor și asigurarea unei practici juridice uniforme este esențială în delimitarea acestui subgrup de infracțiuni de alte categorii. Numeroase erori de calificare pot apărea drept rezultat al confuziilor apărute dintre infracțiunile contra familiei și minorilor și alte categorii de infracțiuni, precum infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei sau infracțiuni privind viața sexuală.

Rolul minorilor în societate este complex și esențial pentru dezvoltarea și bunăstarea acesteia, iar investiția în viitorul lor este crucială pentru construirea unei lumi mai bune pentru toți.

În ansamblu, familia are un impact profund asupra societății, contribuind la stabilitatea, coeziunea și bunăstarea acesteia. Este considerată o sursă esențială de sprijin și împlinire pentru membrii săi și joacă un rol crucial în formarea individului și a comunității.

Legătură vizibilă a dreptului penal se realizează cu dreptul familiei, ale cărui norme reglementează relațiile privitoare la familie, În acest sens, normele dreptului penal califică drept infracțiuni îndreptate împotriva familiei o serie de fapte ce lezează relațiile dintre soți, părinți și copii.

Infracțiunile îndreptate împotriva familiei și a minorilor reprezintă o amenințare serioasă la adresa bunăstării și stabilității societății. Aceste infracțiuni nu afectează în exclusivitate indivizii implicați, ci au repercusiuni profunde asupra întregii comunități. Protejarea familiei și a minorilor este esențială pentru asigurarea unei societăți sănătoase și prospere. Investiția în prevenirea și combaterea acestor infracțiuni, împreună cu sprijinul și protecția oferite familiilor și minorilor afectați, este crucială pentru crearea unui mediu sigur.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Constituţia Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994. Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 29 martie 2016, Nr. 78, art. 140;
2. Codul Penal al Republicii Moldova. Adoptat prin Legea Nr.985-XV din 18.04.2002.
3. Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată la Paris, la 10 decembrie 1948, de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite;
4. Declarația de la Geneva din 1924 privind Drepturile Copilului elaborată de Eglantyne Jebb;
5. Declarația drepturilor copilului din 2 noiembrie 1959, proclamată de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite;
6. Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare impotriva femeilor adoptată la 18 decembrie 1979, de către Adunarea Generala a Națiunilor;
7. Convenția Internațională cu privire la Drepturile Copilului adoptată la New York, la 20 noiembrie 1989, de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite;
8. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale semnată la Lanzarote la 25 octombrie 2007;
9. Convenția Europeană a Drepturilor Omului semnată la Roma, la 4 noiembrie 1950, de către Consiliul Europei;
10. Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, Nr.128-129;
11. Stela Bornaru, Alina Șavga, Vladimir Grosu, Mariana Grama. Drept penal. Partea generală. Ch: Cartier, 2005, p. 9;
12. Borodac Al. Manual de drept penal. Partea specială. Chişinău: Tipogr. Centrală, 2004. 622 p., p, 218.
13. Аванесов Г.А. Криминология и социальная профилактика. Москва: Акад. МВД СССР, 1980. 526 с., p.440-441;
14. Беккария Ч. О преступлениях и наказаниях. Москва: Стелс, 1995. 304 с., p. 230;